

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Přibáně, soudce zpravodaje Martina Smolka a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti stěžovatelky **A. A. (jedná se o pseudonym)**, zastoupené Mgr. Martinou Urbanovou, advokátkou, sídlem Labuťská 791/7, Praha 9, proti usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 32 Co 303/2025-76 ze dne 13. října 2025, za účasti **Krajského soudu v Praze**, jako účastníka řízení, a **B. B. (jedná se o pseudonym)**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Klimešem, advokátem, sídlem Ve Vinicích 553/17, Mělník, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. **Usnesením Krajského soudu v Praze č. j. 32 Co 303/2025-76 ze dne 13. října 2025 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky.**
- II. **Toto usnesení se proto ruší.**

Odůvodnění:

I.

Shrnutí skutkových a procesních okolností

1. Stěžovatelka a vedlejší účastník jsou nyní již bývalí manželé, manželství uzavřeli v roce 2010 a pravomocně byli rozvedeni dne 3. září 2025. Společně vychovávají své tři potomky, kteří trvale žijí na adrese X („domácnost nezletilých“). Péče rodičů o nezletilé probíhá tak, že se stěžovatelka a vedlejší účastník pravidelně střídají v jejich domácnosti vždy v týdenních intervalech.

2. Dne 14. září 2025 došlo mezi stěžovatelkou a vedlejším účastníkem k verbálnímu konfliktu, který vznikl v důsledku neshod ohledně nakládání s nemovitým majetkem spadajícím do společného jmění manželů. Tento konflikt měl následně přerůst i ve fyzickou potyčku, při níž utrpěla újmu především stěžovatelka. V reakci na tento incident podala stěžovatelka dne 16. září 2025 k Okresnímu soudu v Mělníku („okresní soud“) návrh na nařízení předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 400 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních („z. ř. s.“).

3. Svým návrhem se stěžovatelka domáhala po soudu, aby vedlejšímu účastníkovi uložil opatření nezdržovat se v době péče stěžovatelky o nezletilé na adrese jejich domácnosti a zároveň se zdržel setkávání se stěžovatelkou. Okresní soud usnesením č. j. 19 Nc 12/2025-52 ze dne 17. září 2025 návrhu stěžovatelky vyhověl a navržená opatření, s výjimkou připuštění nezbytného setkávání účastníků pro účely předání a přebrání nezletilých při péči o ně, vedlejšímu účastníkovi uložil, a to v trvání jednoho měsíce.

4. Okresní soud vzal za osvědčené, že vedlejší účastník stěžovatelku napadl. Jednání vedlejšího účastníka nicméně okresní soud shledal jako zcela hraniční pro možnost vyhovění návrhu, zejména s ohledem na poměrně nízkou intenzitu následků způsobených napadením.

5. Proti usnesení okresního soudu podal vedlejší účastník odvolání. Napadeným usnesením Krajský soud v Praze („krajský soud“) usnesení okresního soudu změnil tak, že návrh na vydání předběžného opatření zamítl. Dále rozhodl o nákladech řízení před oběma soudy.

6. Krajský soud se s argumentací okresního soudu neztotožnil a došel k závěru, že v posuzovaném případě nejsou naplněny předpoklady pro nařízení předběžného opatření. Podle krajského soudu stěžovatelka neosvědčila společné bydlení s vedlejším účastníkem, ani že by společné bydlení pro ni bylo z důvodu tělesného nebo duševního násilí nesnesitelné. Navíc stěžovatelkou tvrzené jednání nenaplnjuje podle krajského soudu znaky domácího násilí.

II.

Argumentace stěžovatelky

7. Ústavní stížností se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení. Tvrdí, že jím byla porušena její práva podle čl. 10 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod („Listina“).

8. Námitky stěžovatelky lze rozdělit podle jednotlivých práv, do kterých bylo podle ní postupem krajského soudu zasaženo. V první řadě stěžovatelka namítá porušení svého práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Toho se měl krajský soud dopustit tím, že na posuzovaný případ aplikoval zákonná ustanovení, která v době jeho rozhodování již byla novelizována. Krajský soud tak podle stěžovatelky nerefletoval zákon č. 78/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s potíráním domácího násilí, který přinesl v oblasti ochrany proti domácímu násilí koncepční změnu. Ve svém rozhodnutí krajský soud přesto použil právní pojmy, které se v platném a účinném znění novelizovaných právních předpisů již neobjevují.

9. Za druhé, stěžovatelka namítá porušení svého práva na zachování lidské důstojnosti a cti podle čl. 10 odst. 1 Listiny. Podle ní krajský soud svým rozhodnutím bagatelizoval újmu, která stěžovatelce vznikla. Tím tak popřel účel právní ochrany osob ohrožených domácím násilím, když požadoval, aby násilné jednání vedlejšího účastníka bylo opakované a ve vyšší intenzitě.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní stížnost byla oprávněnou osobou podána včas (§ 72 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu) a není nepřijatelná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*). Stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný.

IV.

Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatelky

11. **Krajský soud v Praze** ve vyjádření zrekapituloval, že návrh stěžovatelky neshledal jako důvodný vzhledem k rozhodujícímu stavu v době vydání usnesení okresního soudu (viz bod 17 napadeného usnesení krajského soudu). Dále uznal, že nesprávně citoval ustanovení § 751 odst. 1 občanského zákoníku a že by bylo vhodné v odůvodnění usnesení odkázat

na účinné znění § 3021 občanského zákoníku. Současně však dospěl k závěru, že tyto nedostatky neměly vliv na věcnou správnost napadeného usnesení.

12. **Vedlejší účastník** navrhl Ústavnímu soudu, aby ústavní stížnost odmítl. Podle něj je návrh stěžovatelky nepřijatelný, jelikož stěžovatelka nevyčerpala všechny dostupné procesní prostředky k ochraně svých práv, zejména nepodala návrh ve věci samé. Zároveň platí, že i pokud by byla stěžovatelka se svým návrhem před Ústavním soudem úspěšná, nedosáhla by požadovaného stavu, neboť předběžné opatření by již nebylo účinné.

13. Vedlejší účastník dále nesouhlasí s tím, jak stěžovatelka vylíčila jejich vzájemný konflikt. Podle vedlejšího účastníka není uchylování se k násilí součástí jeho povahy. Vedlejší účastník se tak za nic stěžovatelce nikdy nemstil ani se neuchýlil k jakémukoliv zastrašování nebo zneužití fyzické převahy nad ní. Stěžovatelka tak neosvědčila, že by se dopustil jednání vykazujícího znaky domácího násilí. Vedlejší účastník ve svém vyjádření uzavřel, že se podle něj jedná o zbytečný rozbroj, který není ničím odůvodněný. Zrušením napadeného usnesení krajského soudu hrozí vznik „nálepky“ vedlejšího účastníka jako násilníka. Tento argument by následně mohl být použit v rámci řízení o vypořádání společného jmění manželů nebo v řízení ve věci péče o nezletilé.

14. **Stěžovatelka** v replice shrnula, že pochybení krajského soudu nelze považovat za formální nebo stylistickou chybu, ale o zjevnou aplikaci neplatného právního předpisu na rozhodovanou věc. K vyjádření vedlejšího účastníka stěžovatelka uvedla, že předběžné opatření v posuzované věci má zcela odlišnou povahu než „klasická“ předběžná opatření. Ústavní stížnost je tak podle ní přípustná. Zároveň podle ní vedlejší účastník nepřijal alespoň dílčí odpovědnost za své jednání, nikdy se neomluvil a své chování jako nežádoucí nevnímá, což stěžovatelka považuje za bagatelizaci domácího násilí, proti kterému má novelizovaná právní úprava dotčených zákonů bránit.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

15. Oblast právní ochrany proti domácímu násilí doznala s účinností zákona č. 78/2025 Sb. podstatných změn. Do občanského zákoníku byla od 1. července 2025 včleněna zákonná definice domácího násilí (§ 3021 občanského zákoníku), změnou prošla rovněž procesní úprava řízení o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí obsažená v § 400 a násl. z. ř. s.

16. Jelikož návrh stěžovatelky na nařízení předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí byl podán dne 16. září 2025, tedy již za účinnosti zákona č. 78/2025 Sb., byly obecné soudy podle čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky povinny na věc aplikovat dotčená ustanovení občanského zákoníku a zákona o zvláštních řízeních soudních ve znění této novely.

17. Ústavní soud tak nejprve s ohledem na stížnostní argumentaci stěžovatelky posoudil, zda krajský soud své povinnosti dostal. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak nebylo. Krajský soud totiž při svém rozhodování pochybil v samotném základu právního posouzení, když jednak zčásti aplikoval ustanovení v jejich neúčinném znění, a dále část relevantních ustanovení neaplikoval vůbec.

18. Předně, krajský soud v napadeném usnesení výslovně cituje ustanovení § 751 odst. 1 občanského zákoníku, § 402 odst. 1 z. ř. s. a § 405 odst. 1 z. ř. s. v jejich znění před účinností zákona č. 78/2025 Sb. (body 13, 15 a 16 napadeného usnesení). V tomto znění je pak také aplikuje na dotčenou věc.

19. Patrné je to především z použití § 402 odst. 1 z. ř. s. Z odůvodnění napadeného usnesení (zejména bodu 17) jednoznačně vyplývá, že krajský soud podmiňuje nařízení předběžného opatření kritériem nesnesitelnosti společného bydlení, přičemž výslovně uvádí: „*Předpokladem pro nařízení takového předběžného opatření je, že společné bydlení je pro navrhovatele z důvodu tělesného nebo duševního násilí nesnesitelné.*“ Taková konstrukce však v rozhodné době již neměla oporu v zákoně o zvláštních řízeních soudních, když ustanovení § 402 odst. 1 z. ř. s., ve znění zákona č. 78/2025 Sb., zní: „*Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat též vylíčení skutečností, které osvědčují, že se odpůrce dopustil nebo dopouští na navrhovatelí nebo jiné osobě, která ve společné domácnosti žije, jednání vykazujícího znaky domácího násilí, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.*“

20. Krajský soud tak mechanicky převzal dikci § 402 odst. 1 z. ř. s. ve znění účinném do 30. června 2025, ačkoliv v době jeho rozhodování (i v době rozhodování okresního soudu) již bylo účinné znění nové, zavedené zákonem č. 78/2025 Sb.

21. Zadruhé, novelizované znění § 402 odst. 1 z. ř. s. odkazuje na znaky domácího násilí, které byly zákonem č. 78/2025 Sb. upraveny v § 3021 občanského zákoníku. Tímto ustanovením se krajský soud prokazatelně nezabýval vůbec. Nejde přitom pouze o to, že na toto ustanovení výslovně neodkazuje. Pochybení krajského soudu v tomto ohledu spočívá v prvé řadě v tom, že ve svém odůvodnění zpochybnil, zda stěžovatelka je skutečně obětí domácího násilí, aniž by takové jednání posoudil na základě znaků vymezených účinnou právní úpravou.

22. Za této situace Ústavní soud nemohl přisvědčit argumentaci krajského soudu ve vyjádření k ústavní stížnosti, podle níž by pouhé uvedení § 3021 občanského zákoníku v odůvodnění napadeného usnesení nemohlo mít na posouzení věci vliv.

23. Úlohou Ústavního soudu bylo v dalším kroku posoudit, zda popsany nesprávný postup krajského soudu dosáhl intenzity porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. V této souvislosti Ústavní soud připomíná, že při přezkumu rozhodování obecných soudů o předběžných opatřeních zastává obecně zdrženlivý postoj. Tím důvodem je dočasná povaha předběžných opatření, které konečným způsobem nezasahují do práv a povinností účastníků a nepředjímají výsledek řízení ve věci samé (srov. např. náleží sp. zn. I. ÚS 3193/24 ze dne 23. dubna 2025, bod 34).

24. Specifikem řízení o předběžném opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí však je, že jeho dopady mohou mít i trvalé dopady do právního postavení účastníků. Podle § 742 odst. 1 písm. g) občanského zákoníku se k prokázanému domácímu násilí přihlíží při vypořádání společného jmění manželů. Zároveň procesní úprava v § 405 odst. 2 z. ř. s. nevyžaduje po navrhovateli obligatorní podání žaloby ve věci samé (na rozdíl od obecné úpravy v § 76 odst. 3 občanského soudního řádu). Za určitých okolností tak řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí může konečným způsobem zasáhnout do práv a povinností účastníků.

25. Ústavnímu soudu přesto nepřísluší, aby se zabýval naplněním podmínek pro nařízení předběžného opatření, neboť to je zásadně věcí obecných soudů. Ústavní soud je

v obdobných případech povolán pouze ke zjištění, zda rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření, popřípadě rozhodnutí o jeho zamítnutí, mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) a současně nebylo projevem svévole ve smyslu čl. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny (viz např. nález sp. zn. II. ÚS 221/98 ze dne 10. listopadu 1999). Za projev svévole a porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny je nutno považovat mimo jiné situaci, kdy obecný soud při svém rozhodování zcela pomine aplikaci kogentní právní normy (srov. nález sp. zn. II. ÚS 3524/19 ze dne 17. prosince 2019).

26. S ohledem na zkoumaná hlediska Ústavní soud konstatuje, že ačkoliv rozhodnutí o zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření formálně mělo zákonný podklad a bylo vydáno k tomu oprávněným orgánem, v rámci ústavněprávního přezkumu neobstojí. Ústavní soud totiž shledal, že krajský soud neaplikoval právní úpravu, kterou byl podle čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky vázán. Takový postup soudu Ústavní soud považuje za projev svévole, kterým došlo k porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny (srov. nález sp. zn. III. ÚS 245/23 ze dne 7. března 2023; nález sp. zn. II. ÚS 636/02 ze dne 1. února 2005).

VI. Závěr

27. Protože krajský soud porušil stěžovatelčino právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky, Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a napadené usnesení zrušil [§ 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Rozhodl tak bez ústního jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

28. V dalším řízení krajský soud aplikuje účinnou právní úpravu, která se vztahuje k návrhu stěžovatelky. Ústavní soud v této fázi řízení zároveň nijak nepředjímá výsledek posouzení otázky naplnění předpokladů podmínek pro nařízení předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2026

Jiří Přibán
předseda senátu